

Remissyttrande

Datum 2022-11-11

Diarienummer RUN 2022-00278

Ert diarienummer M2022/01828

RS - RUN

Förslag som leder till transportsektorns klimatomställning

Västra Götaland har ett av de mest ambitiösa regionala klimatmålen i Sverige och till 2030 ska vi vara en fossiloberoende region. I regionen ser vi en stark klimatdriven strukturomvandling, en samlad vilja och ett engagemang att bidra till klimatomställningen.

Under senaste decenniet har vi haft ett intensivt arbete med att ställa om transportsektorn mot fossilfrihet. Regionens höga ambition tydliggörs i den regionala utvecklingsstrategin inkl. satsningen Klimat 2030 och dess fokusområden samt i arbetet med det regionala trafikförsörjningsprogrammet och den regionala planen för transportinfrastruktur.

Västra Götalandsregionen ser därför positivt på åtgärder och styrmedel som syftar till att underlätta klimatomställningen och tillstyrker i huvudsak utredningens förslag. Vi understryker att även om föreslagna åtgärder kan ha en liten påverkan på 2030-målet är de av betydelse för på vilket sätt vi når målet. Målet kan då nås till lägre samhällsekonomisk kostnad för klimatomställningen genom åtgärder i alla tre föreslagna områden.

Vi vill också lyfta kollektivtrafikens roll i omställningen. Föreslagna åtgärder ska leda till en förstärkt konkurrenskraft för kollektivtrafiken som komplement till den privata bilen. Därför är det av stor vikt att, i utredningen, analysera och belysa förslagens konsekvenser på kollektivtrafikens attraktivitet.

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen vill framföra följande synpunkter på förslagen i rapporten:

- Västra Götalandsregionen instämmer i att det behövs grundläggande styrmedel som säkerställer en utfasning av fossila drivmedel.
- Järnvägens och kollektivtrafikens konkurrenskraft måste beaktas i framtagande av förslag, regelverk och styrmedel.
- Biodrivmedel bör fortsatt finnas tillgängliga för kollektivtrafiken med fortsatt skattebefrielse.
- Vi ser positivt på förslaget att statlig medfinansiering får beviljas för kallade steg I och II åtgärder.
- Modernare regelverk för att underlätta denna utveckling mot ändamålsenlig ladd- och tankinfrastruktur.

Hållbara förnybara drivmedel

Västra Götalandsregionen instämmer i att det behövs grundläggande styrmedel som säkerställer en utfasning av fossila drivmedel. Samtidigt är det av stor vikt att ekonomiska konsekvenser för kollektivtrafikmyndigheter beaktas och om möjligt kompenseras. Kollektivtrafikens finansiering sker idag genom regionskatt och biljettintäkter. För att kollektivtrafiken ska kunna ta en större roll i transportsystemet krävs nytänk även kring finansiering. För att bibehålla järnvägens konkurrenskraft även på olektificerade järnvägssträckor bör utfasning av fossila drivmedel, inom järnväg, samordnas med införande av biodrivmedel och på längre sikt inköp av utsläppsfria fordon.

Reduktionsplikten har varit ett av de viktigaste verktygen för att minska utsläppen från transportsektorn. Det är positivt att det föreslås en utredning inom området. En sådan utredning bör ta hänsyn till regelverket på EU-nivå så att eventuella konsekvenser beaktas.

Västra Götalandsregionen vill också betona vikten av att rena biodrivmedel fortsatt finns tillgängliga för kollektivtrafiken med fortsatt skattebefrielse fram till ca 2035 då vi bedömer att kollektivtrafikens fordon till närmare 100% ska vara eldrivna. All kollektivtrafik med buss i Västra Götalandsregionen drivs idag av rena biodrivmedel eller el.

Västra Götalandsregionen ser positivt på ett utvecklat krav på myndigheternas fartygsflotta. Även kollektivtrafikens fartyg behöver omfattas av ett eventuellt nytt regelverk. Det är i linje med våra mål, men stöd för ladd infrastruktur, nätutbyggnad och ombyggnad/nybyggnad av fartyg behövs.

Transporteffektivt samhälle

Västra Götalandsregionen ser positivt på en starkare styrning mot ett transporteffektivt samhälle. Förslagen i sin helhet ligger i linje med vårt långsiktiga arbete med utveckling av transportinfrastruktur och kollektivtrafik. Vi vill understryka att det behövs samarbete på flera nivåer och åtgärder inom flera områden för att nå ett transporteffektivt samhälle.

Det är av stor vikt att lyfta att åtgärderna i sig kan ha begränsade direkta effekter på miljö och klimat. Däremot kan åtgärder och styrmedel i kombination med varandra ha en betydande effekt på klimatet. I många fall har föreslagna åtgärder en förutsättningsskapande roll för klimatomställningen. Därför är det positivt att det föreslås en princip om transporteffektivt samhälle inom ramen för de transportpolitiska målen.

Vi instämmer med Trafikanalys bedömning att riksdagen inte behöver besluta om en definition av begreppet transporteffektivt samhälle. Detta på grund av den snabba utvecklingen i samhället och förändrade behov de kommande åren. Vi behöver skapa förutsättningar för en mer flexibel planering.

Vi ser positivt på förslaget att statlig medfinansiering får beviljas för åtgärder som kan minska behovet av nybyggnationer eller större ombyggnationer av transportinfrastruktur genom att påverka transportefterfrågan, val av transportsätt eller genom en effektivare

användning av befintlig transportinfrastruktur, så kallade steg I och II åtgärder. Det bör dock förtydligas att åtgärderna även kan omfatta mobilitetsåtgärder.

Hastighetssänkning i tätorter har positiva direkta och indirekta effekter på flera av de transportpolitiska målen. Samtidigt som det ökar trafiksäkerheten förbättras förutsättningarna för ökad gång och cykel. Det ska dock inte ske på bekostnad av kollektivtrafikens framkomlighet. Hastighetssänkning utan att ta hänsyn till kollektivtrafikens framkomlighet kan bidra till ojämna körsätt för busstrafiken vilket i sin tur kan minska kollektivtrafikens energieffektivitet. Det bör därmed förtydligas att sänkt hastighet ska samordnas med förbättringar för kollektivtrafikens framkomlighet.

Vidare är en viktig utmaning för landsbygd att hitta kostnadseffektiva lösningar inom hållbar mobilitet där traditionella kollektivtrafiklösningar inte alltid är de mest klimatsmarta alternativen.

Föreslagna åtgärder gällande sjöfart är i linje med våra regionala mål och ambitioner inte minst när det gäller kollektivtrafikens fartyg. Kollektivtrafikens roll borde lyftas tydligare i utredningen.

Energieffektiva fordon

Västra Götalandsregionen instämmer i att en förutsättning för att kunna gå över till eldrift och andra nollutsläppstekniker är att det finns ändamålsenlig ladd- och tankinfrastruktur. Därmed behövs det ett modernare regelverk för att underlätta denna utveckling. Det regionala myndighetsansvaret gällande kollektivtrafik behöver lyftas tydligare. Västra Götalandsregionen har höga ambitioner och har idag den största elektrifierade bussflottan i Norden. Däremot kräver en snabbare elektrifiering av kollektivtrafiken stora ekonomiska resurser som saknas idag. En central funktion i en elektrifierad kollektivtrafik är depåer med laddinfrastruktur som är strategiskt placerade i kollektivtrafiksystemet. Finansiering av dessa har däremot varit en svårlöst utmaning utifrån gällande förordningar-och lagstiftningar. Detta hämmar utveckling av ett elektrifierat kollektivtrafiksystem.

Regionutvecklingsnämnden
Västra Götalandsregionen

Kristina Jonäng
Ordförande
Regionutvecklingsnämnden

Helena Lundberg Nilsson
Regionutvecklingsdirektör